

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van decreet houdende afwijkingen op de omgevingsvergunningsplicht, omgevingsmelding en andere toelatingen in geval van een defensiegerelateerde uitzonderingssituatie
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Op 4 april 2025 heeft de Vlaamse Regering de mededeling omtrent het Vlaams Defensieplan aangenomen (VR2025 0404 MED.01119/1). Het Vlaams Defensieplan bundelt de verschillende acties en beleidsinitiatieven die een stimulans kunnen geven aan de Vlaamse defensiesector. Het punt 6.2. van het Vlaams Defensieplan voorziet in de uitwerking van een *sui generis* omgevingsvergunningsprocedure.

Het volledig doorlopen van een generieke omgevingsvergunningsprocedure is immers niet verenigbaar met de flexibiliteit en snelheid die vereist is om in crisissituaties onze defensie-industrie de mogelijkheid te bieden om de productie van militair materieel binnen bestaande of nieuw te bouwen infrastructuur onmiddellijk op te starten. Dit geldt eveneens in het geval de mobiliteitsinfrastructuur verder aangepast moet worden opdat deze voldoende inzetbaar is voor strategische militaire mobiliteit. Om die reden geeft dit decreet mee uitvoering aan pijler 7 van het Vlaams defensieplan dat betrekking heeft op het versneld klaarmaken van onder meer de wegeninfrastructuur en de ontsluiting van militaire domeinen en vliegbasissen.

Dit *sui generis* decreet voorziet dat in geval van een defensiegerelateerde uitzonderingssituatie er geen omgevingsvergunning, meldingsakte, vergunning, toestemming, ontheffing e.d. vereist zijn voor handelingen of exploitaties die uitsluitend bestemd zijn voor de productie of opslag van wapens, munitie en oorlogsmateriaal of voor het aanleggen, uitbreiden of verbeteren van wegen en hun aanhorigheden.

Om de rechtszekerheid en democratische controle te waarborgen, worden een aantal checks and balances gehanteerd.

Dit ontwerp van decreet wordt thans voor definitieve goedkeuring voorgelegd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld:

- Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

Inhoudelijk structuurelement

- Omgevingsbeleid ruimte en milieu
- Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 4 april 2025 heeft de Vlaamse Regering de mededeling omtrent het Vlaams Defensieplan aangenomen (VR2025 0404 MED.01119/1).

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/265 van 30 juni 2025.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 01 juli 2025 verkregen.

De Vlaamse Regering heeft op 14 juli 2025 het voorontwerp van decreet een eerste keer goedgekeurd (VR 2025 1407 DOC.0661).

De Mineraad bracht briefadvies uit op 18 september 2025. De SARO bracht advies uit op 27 augustus 2025. Voor een bespreking van deze adviezen wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

De Vlaamse Regering heeft op 23 januari 2026 het voorontwerp van decreet een tweede keer principieel goedgekeurd (VR 2025 1212 DOC.1246/1BIS).

Op 12 maart 2026 bracht de Raad van State advies nr. 78.837/VR/1 uit. Voor een bespreking van dit advies wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De voortdurend veranderende geopolitieke context dwingt ons strategisch vooruit te denken en heeft ons doen inzien dat investeren in defensie, veiligheid en onze weerbaarheid als samenleving geen vrijblijvendheid meer is, maar een noodzaak. Vlaanderen staat klaar om zijn verantwoordelijkheid te nemen en het beleid met betrekking tot defensie mee vorm te geven en tegelijk een sterke Vlaamse defensie-industrie uit te bouwen. Dit doen we gecoördineerd met de federale overheid en binnen het Europese en internationale kader.

Daartoe heeft de Vlaamse Regering op 4 april 2025 de mededeling inzake het Vlaams Defensieplan aangenomen (VR2025 0404 MED.01119/1).

Het thans voorliggende ontwerp van decreet geeft uitvoering aan punt 6.2. van het Vlaams Defensieplan, dat voorziet in de uitwerking van een *sui generis* omgevingsvergunningsprocedure.

Het volledig doorlopen van een omgevingsvergunningsprocedure is niet verenigbaar met de flexibiliteit en snelheid die vereist is om in crisissituaties onze defensie-industrie de mogelijkheid te bieden om de productie van militair materieel binnen bestaande of nieuw te bouwen infrastructuur onmiddellijk op te starten. Dit geldt evenwel evenzeer in het geval er in een crisissituatie nog weginfrastructuur verder moet aangepast worden opdat deze voldoende inzetbaar is voor strategische militaire mobiliteit. Ook in dat geval is het volledig doorlopen van een omgevingsvergunningsprocedure geen optie.

Om de rechtszekerheid en democratische controle te waarborgen, worden *checks and balances* gehanteerd. Dat betekent onder meer dat:

- de toepassing van deze specifieke procedure enkel kan in het geval van een gebeurtenis of ernstige bedreiging die de fundamentele constitutionele, politieke, economische of sociale structuren van België of de Europese Unie ernstig kan destabiliseren en die daarenboven noodzaakt tot een snelle opschaling van de productie of opslag van wapens, munitie of oorlogsmateriaal of tot het versneld klaarmaken van de weginfrastructuur opdat deze voldoende inzetbaar is voor strategische militaire mobiliteit;
- de maatregel steeds tijdelijk en proportioneel moet zijn;
- het toezicht op de activering van deze uitzonderingsprocedure bij het Vlaams Parlement moet liggen.

Het ontwerp van decreet voorziet in een *sui generis* regeling voor enerzijds de vergunningverlening voor de productie en opslag van wapens, munitie en oorlogsmateriaal dat opgenomen is op de Europese lijst met wapens, munitie en oorlogsmaterieel (Besluit 255/58 van de Raad van 15 april 1958) en anderzijds de vergunningverlening voor de aanpassing van voor de strategische militaire mobiliteit noodzakelijke weginfrastructuur, telkens in geval van een defensiegerelateerde uitzonderingssituatie.

Opdat de afwijkingsregeling van het decreet toepassing kan krijgen, dient eerst de defensiegerelateerde uitzonderingssituatie te worden afgekondigd. Dit gebeurt via een besluit van de Vlaamse Regering, op eensluidend advies van de Koning, dat bekrachtigd wordt door de decreetgever. Eens het decreet geactiveerd is, kan gebruik gemaakt worden van de *sui generis* regeling binnen de in het decreet gestelde regels.

Deze *sui generis* regeling houdt in dat de verplichting om een omgevingsvergunning, meldingsakte, toestemming, ontheffing, machtiging of toelating te verkrijgen met toepassing van de VCRO, het DABM, het Natuurdecreet, het Bosdecreet of het Onroerenderfgoeddecreet niet geldt in geval van een noodzaak tot een snelle opschaling van de productie of opslag van wapens, munitie of oorlogsmateriaal of tot het versneld klaarmaken van de weginfrastructuur opdat deze voldoende inzetbaar is voor strategische militaire mobiliteit. Het betreft een noodsituatie die niet strookt met de duurtijd van de reguliere vergunnings- en meldingsprocedures. Daarbij gelden een aantal andere voorwaarden, enerzijds om de nodige soepelheid aan de dag te kunnen leggen, anderzijds om de omvang van de afwijking beperkt te houden tot wat noodzakelijk is.

De toepassing van de afwijkingsregeling mondt uit in een *sui generis* beslissing van de Vlaamse Regering die vervolgens wordt bekrachtigd door de decreetgever.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Wat de artikelsgewijze bespreking van het voorontwerp van decreet betreft, wordt verwezen naar de memorie van toelichting die als bijlage bij deze nota gaat.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Voorliggend voorontwerp van decreet heeft geen andere bestuurlijke impact dan deze die werd weergegeven in de nota aan de Vlaamse Regering naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring (VR 2025 1407 DOC.0661).

4. VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering volgt de parlementaire behandeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet houdende afwijkingen op de omgevingsvergunningsplicht, omgevingsmelding en andere toelatingen in geval van een defensiegerelateerde uitzonderingssituatie en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving en Landbouw, te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting met concordantietabellen, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen:

1. Ontwerp van decreet houdende afwijkingen op de omgevingsvergunningsplicht, omgevingsmelding en andere toelatingen in geval van een defensiegerelateerde uitzonderingssituatie;
2. Memorie van toelichting;
3. Advies Raad van State nr. 78.837/VR/1 van 12 maart 2026.